وەستگەکانی ژیانی نەوشیروان مستەفا ... عادل عزیز و بەختیار شارەزوری

نەوشیروان مستەفا کەسێک کە جیاواز تر لە هەمو سەرکردەکانی شۆڕشی باشور دەردەکەوێت و دەبێتە یارچیەکی ناو گۆڕەپانی شۆڕش ، وەک کەسێکی بەئاگا لە ڕوداوە ناوچەیی و جیهانیەکان ، بەئاگا لە گۆڕانکاریە فکرییەکان و بەئاگا لە فکری سیاسی و وە کۆمەڵناسێک کە بە پێ ی سیاسەتێکی واقعیانە مامەڵە لەگەڵ ڕوداوەکان دەکات ، ئەم پیاوە وەک مێژو ناسێک کە بوبوە باکگراوندێکی بەهێزی سیاسیەت کردن و چۆنیەتی ئاراستەکردنی شۆڕش بۆ ئەو ئامانجانەی کە پێویستی مانەوە و بەرگری نەتەوەیەک بو دەردەکەوێت ، وەک شارەزایەکی شۆڕشی پارتی زانی و سەربازی کاری زۆر گرنگی کردوە ، ئەم پیاوە دەکرێت ژیانی بەسەر چەند وەستگەیەکدا دابەش بکرێت و وە بتوانرێت زانستیانە میتۆد و فکر و پڕۆژەکانی بخوێنرێتەوە ، ئەگەر وەستگەکانی پۆلێن بکرێت ئەوا دەتوانین چوار وەستگەی سەرەکی دیاری بکرێت :

وەستگەی یەکەم :

کارکردن لە ناو قوتابیان و ڕۆژنامەگەری.

لەم وەسگەیەدا لەسەر دو ئاست کار دەکات ؛

ئاستی یەکەم ؛

ڕۆژنامەوانی : کە خۆی لە ڕۆژنامەی ڕزگاریدا دەبینیەوە ، ئامانج لەم کارکردنەی برەو دان بوە بە بواری ڕۆژنامە گەری ، کە لەو سەردەمەدا ڕۆژنامەگەری بوبوە پانتاییەک بۆ گەیاندنی فکر و گۆڕان لەسەر ئاستی پاشخانی ڕۆشنبیری کۆمەڵگا ، ئەمەش بەو مانایە دێت لەم ڕێگەیەوە بتوانێت وەک ڕێگایەک بۆ گەشتن بە هاوڵاتی کار لەسەر ئامادەگی هاوڵاتی بکات بۆ دروست بونی گیانی بەرگری ، ئەوەی لای نەوشیروان مەبەست بوە ، کە ڕۆژنامەگەری بکاتە مەبەستێک بۆ گەشتنە ئامانجەک ئەویش دروست بونی گیانی بەرگریە لای خەڵک .

ئاستی دوەم ؛

کارکردن لەسەر دروست بونی ڕێکخراوەکی نوێ خواز .

دورکەوتنەوە لە حیزبی کۆنەپارێز ، پێ ی وابوە کە پارتی دیموکرات ناتوانێت ڕابەرایەتی کەی شۆڕشی کوردی بکات ، بۆیە کاری لەسەر کۆمەڵەی ڕەنجدەران کردوە لەگەڵ هاوڕێکانی تا بتوانن لە هەناوی

ش□شدا ڕێکخراوێک دروست بکەن ، تا بتوانێت لەگەڵ کەوتنی شۆڕشدا
ئەم ڕێکخراوە جڵەوی شۆڕس بگرێت و دیسانەوە هەستانەوەیەک بدات بە
گیانی شۆڕش گێڕی و بەرگری ، وە بە پێ ی گۆڕانە فکری و
بەریەککەوتنە جیهانیەکان ئاراستەی فکری کۆمەڵە بکات ، دوای هەرەس
دروست کردنی مەفرزە سەرەتاییەکان و کاراکردنی کۆمەڵەی ڕەنجدەران
، کە بوە قۆناغێکی گرنگی شۆڕش و فکری شۆڕشگێڕی کە تێکەڵ بو لە
مۆدێلی گیڤارایی و ماوی کە ئەمەش دوای کۆمەڵەی مارکس لنینی ،
قۆناغێکی گرنگ بو لە دەرچون لە شەپۆلی فکری بەریەککەوتنە
جیهانییەکان ، کارکردن لەسەر ئاستی شوناسی نەتەوەیی لە بەرگی
شۆڕشگێڕیەتیدا ، کۆمەڵە یەکێکە لە باشترین خوێندگای فکری و
شۆڕشگێڕی کە نەوشیروان مستەفا ڕۆڵی سەرکردەیەکی تێدا بینیوە .
وێستگەی دووەم :
قۆناغی یەکێتی نیشتمانی کوردستان .
لەم قۆناغەدا لەسەر هەمان فکری کۆمەڵەو و هەوڵدان بۆ ڕێکخستنێک
کە بتوانێت ئەوانەی لە دەروەی کۆمەڵەن و بە باڵی مەکتەب سیاسی
ناسرا بون ، لە چوارچێوەی ڕێکخراوێکی شۆڕشگێڕیدا یەک بخات ،
تونرا یەکێتی نیشتمانی دروست بکرێت ، کە داینەمۆی ناو ڕۆحی ئەم
ڕێکخراوە کۆمەڵە و نەوشیروان مستەفا بو ، لەم قۆناغەدا ئەم
ڕێکخراوە توانی ئەو بۆشاییە گشتیەی لەسەر ئاستی نەتەوەیەک هەبو
پڕ بکاتەوە و لەسەر هەمو ئاستەکان (سەربازی و سیاسی) ڕۆڵی
سەرەکی ببینێت و ڕابەرایەتی باشوری کوردستان بکات ، ئەم پیاوە
لەم قۆناغەدا وەک سەرکردەیەکی سەربازی و سیاسی ڕۆڵی سەرەکی بینوە
، هەر لەم کاتانەشدا کاری لەسەر جەستەی کۆمەڵگا کردوە وەک
کۆمەڵناسێک تا بتوانێت ئەو ماتریالە ئامادە بکات کە شۆڕش پێوسیتی
پێیەتی ، بەدەر لەم کارانە وستویەتی کار لەسەر کوردانی پارچەکانی
تر بکات بەوەی ڕۆحی نەتەوەی بون زیندو بکاتەوە و هاوکاریان بێت ،
وە کاری سەرەکی لەم قۆناغەدا بەکارهێنانی بەرژەوەندی نەتەوەیی
بوە لەسەر ئاستی شەڕی ئێران عێراق و چۆنیەتی بەکارهێنانی بۆ
بەرژەوەندیەکانی باشوری کوردستان .
وسێتگەی سێیەم :
کۆتای هاتنی خەباتی شاخ و دەستپێکردنی بەڕێوەبردنی شارەکان .
لەم وێسگەیەدا نەوشیروان مستەفا دوای تەواو بونی شەڕی ئێران
عێراق و کارەساتەکانی هەڵەبجە و ئەنفالەکان ، کە جارێکی تر کورد
مەحکوم بو بە دوبارە بونەوەی مێژوی کەوتن ، ئەم پیاوە بەردەوام
دەبێت و هاوکێشە جیهانیەکان باش دەخوێنێتەوە و چیاکان جێناهێڵیت
و دەزانێت کە حکومەتی عێراق ڕو بەڕوی سەرکێشی و شکستن□کی گەورە
دەبێتەوە ، هەر خۆی کار بۆ ئامادەکردنی ڕاپەڕینێک دەکات ، تا

بتوانێت بە پێ ی پێوستی ڕاپەڕین ئەو ئامادەگیە هەبێت ، بە پێ ی پێشبنی خۆی هەر وا بو ، وە توانی ببێتە ئەندازیاری ڕاپەڕین و سەرتاپای کوردستان لە ڕژێمی بەعس پاک بکەنەوە ، ئیتر ئەم پیاوە ل□ بەر ئەوەی باوەڕی بە هێزی نیشتمانی هەبو هەوڵی دا هەمو هێزەکان ک□ بکاتەوە و بەشداریان پێ بکات ، هەر ئەو کات پاشماوەکانی پارتی کە بە بڕوای کاک نەوشیروان دەبێت بەشداریان پی بکرێت بانگهێشت دەکات و توانی هەمو هێزەکان لە دەوری بیری ڕاپەڕین کۆبکاتەوە ڕێکیان بخات و ئاراستەیان بکات ، دوای سەرکەوتنی بیری ڕاپەڕین خەباتی مەدەنی و حوکمڕانی شارەکان دەست پێ دەکات ، ئەم پیاوە داوای کرد کە شۆڕشگێڕەکانی شاخ دور بخرێنەوە لە بەڕێوەبردنی شارەکان و نەوەی نوێ و کادری ئیداری و حکومڕانی تازە دروستبکرێت تا بتوانرێت شارەکان بەڕێوە بەرن ، ئەگەر چی لەم قۆناغەدا بەهۆی دەست تێوەردانی دەرەکی و ئەقڵی ناوچەیی و خێڵەکی و دابەشبونی باشور بەسەر دو بلۆکدا ، نەیتوانی وەک پێویست ئامانجەکانی جێبەجێ بکات ، بەڵام لە دروست بونی عێراقی نوێدا هەوڵی دا کە لە ناوەندی عێراقدا پێگەی کورد لە ڕوی دەستورییەوە مافی□کانی دیاری بکرێت ، بەڵام ل□ بەر ئەوەی لەم قۆناغەدا لە نێوان سەرکردایەتی و خ□□□کدا بۆشاییەکی گەورە دروست بو ، بەهۆی گۆرانی سەرکردەکانی شاخ لە سیاسیەوە بۆ کاری بازرگانی و خاڵی بونەوە لە فکر و دروستبونی گەندەڵییەکی گەورە ، ئەم پیاوە هەوڵی دا ڕیفۆرم بکات لە ناو یەکێتی نیشتمانیدا ، بتوانر□ت □یفۆرمی ئەم حیزبە بکات بە پێ ی گۆڕانەکان و چارسەری ئەو کێشانەی تۆشی حیزب بوە بکات ، وە دەیزانی جۆرێک لە مۆدێلی سوڵتانی هەیە وە دەبێتە هۆیەک بۆ ئیفلیجکردنی کۆی دامەزراوەکان بۆیە بە پڕۆژەیەکی گشیگیرەوە داوای کرد کە ڕیفۆرمی حیزبی بکرێت و لەوێوە کار لەسەر دامەزراوەکان بکرێت ، دەیوست بەها ئەخلاقیەکانی سیاسەت بگێڕێتەوە بۆ سیاسەت و لەوە زیاتر بەر بە دروست بونی گۆرانی گروپی شۆڕشگ□□□انی شاخ بۆ گروپی بازرگانی بگرێت ، کە بە جۆرێک بو ولائی لای هاوڵاتی نەهێشتبو ، خەریک بو حیزب دەگۆرا بۆ مارکێت و بزنس ، هەوڵی ئەم پیاوە کارکردن بو بۆ ڕیفۆرمی حیزب و پاشان ڕیفۆرمی گشتی ، کە وابێت هەمو هاونیشتمانیەک ل□ بەردەم دامەزراوە حکومیەکاندا هەست بە ماف و ئەرکی خۆی بکات ، خۆی بە بەشێک لە حکومەت بزانی بێ جیاوازی بیر و جیاوازی حیزبی و لێسەندن□و□ی دەستەڵات لە مەکتەب سیاسیەکانەوە بۆ دامەزراوە حکومییەکان ، دەرکردنی حیزب لە کایەکانی ژیاندا ، نەک پراوێزخستنی هاونیشتمانی بەو شێوەیە کە ئەنجامەکەی ئەوە بو کە ئێستە هەیە .

وێسگەی چوارەم :

بەرەی ئۆپۆزسیون و بزوتنەوەی گۆڕان :

دوای ئەوەی پارتی و یەکێتی وەک دو نمایندەی ئێران و تورکیا بونە جێبەجێکاری ستراتیژی ئێرانی و تورکی و لە ناخۆشدا کاریان لەسەر بە میلشیای کۆی کۆمەڵگا دەکرد و فکری شۆڕشگێڕی و بەرخودان بەرەوە مردن دەچو ، کاریان لەسەر گۆرانی کۆمەڵگا کرد لە کۆمەڵگا یەکی خۆ ژێنی بەرھەم ھێنەوە بۆ کۆمەڵگا یەکی بەکاربەر و داڕزیو ، دوای ئەوەی کورد لە باشور تێکەڵی بازرگانی نەوت دەبێت و سامانی سروشتی نەوت دەخرێتە خزمەت چەند بنەماڵەیەکەوە ، ئەوەی پێ ی دەوترێت بەشداری ھاوڵاتی لە حوکمداری و چالاککردنی پەرلەمان بەرەوە کۆتای بون دەچو ، ئەم پیاوە دەرک بەوە دەکات لە یەکێتی نیشتمانی جیا دەبێتەوە و لەگەڵ ھاوڕێکانی مۆدێلی ئۆپۆزسیون بونیاد دەنێن و بەرەی ئۆپۆزسیون و بزوتنەوەی گۆڕان دروست دەکەن لەم قۆناغەدا گرنگترین ئامانجەکانی نەوشیروان مەستەفا ئەمانە بون :

1. شۆڕشی سپی و بێ خوێن و کۆتایھێنان بە ململانێ ی چەکداری و خۆێن .

2. دروستکردنی پاشخانێکی گەورەی بەئاگابون و ڕۆشنبیری لای تاکی ھاونیشتمانی .

3. خۆ گونجاندن لەگەڵ فکری سەردەمیانە و چۆنێتی مامەڵکردنێکی نیشتمانیانە لەگەڵ گۆرانکارییە ناوچەیی و جیھانییەکان .

4. گەڕاندنەوەی ناوەڕۆک بۆ دروشمەکان و گۆڕینی بەرپرسیاریەتی لە ئیمتیازەوە بۆ بەرپەرسیاریەتی.

5. ناچار کردنی پارتی و یەکێتی بۆ دروستکردنی ھێزێکی سەربازی نیشتمانی و دور لە بەشکاری حیزبی .

6. ئەکتیق کردنی ھەر چوار دەستەڵاتەکە (پەرلامان ، دادوەری ، حکومەت ، ڕاگەیاندن) دور خستنەوەی داگیرکاری حیزبی .

7. بە نیشتمانی کردنی پەیوەندییەکان دەرەکییەکان .

8. گۆ□ینی سیست□می سەرۆکایەتی بۆ پەرلەمانی و بە مەرجەع کردنی پەرلەمان .

9. دانانی وفدی نیشتمانی بۆ پەیوەندییەکانی لەگەڵ ناوند و بە نیشتمانی کردنی ئەم پەیوەندیە .

10. دروستکردنی ئابورییەکی پتەو و گێڕانەوەی خۆ بژێوی بۆ ھەرێم .

11. خاڵی گرنگی نەوشیروان مستەفا کارکردن بو لەسەر ھەڵوەشاندنەوەی ڕێککەتنامەی ستراتیژی ، کە ڕێککەوتنێکی ناوچەیی و دابەشکاریە ، ھەرێم بوبوە پاشکۆی ستراتیژی ئێرانی و تورکی ، ئەم پیاوە دەیوست ئەو ڕەگە مێژوییە بقرتێنێ ، کە لە قوڵای مێژوەوە ھاتوە ، ئەویش دابەشکردنی ھەرێم بوە بەسەر تورکیا و ئێراندا ، دەیوست ھەرێم ببێتە خاوەن ستراتیژی خۆی و ئێران و

تورکیا وەک دو دەوڵەتی دراوس□ی هاوبەرژەوەندی مامەڵەیان لەگەڵدا بکرێت ، کە ئەمەش دەبوە خاڵی سەرەکی بونیادنانی دەوڵەتی سەربەخۆ ، سڕینەوەی سنوری ئەو دیو دێگەڵە و ئەم دیو دێگەڵە ، واتا بیری نەوشیروان مستەفا گەورەتر بوە لە لە پارتی و یەکێتی و تەنها دەیوست پارتی و یەکێتی بە پشتوانی شەقام بکات بە دو حیزبی نیشتمانی و دوریان بخاتەوە لە پاشکۆیەتی و پاشان کۆی کۆمەڵگا ئامادە بکات بۆ درستکردنی ستراتیژی سەربەخۆی هەرێم .

ئەگەر ئەمە تەنها تایتڵک بێت بۆ نەوشیروان مستەفا ئەوا دەبێت لەسەر ئاستی ئەکادیمی زیاتر ئەم پیاوە بخوێنرێتەوە ، بەدەر لە کاری حیزبی و شۆڕش و سیاسەت و چاکسازی ، ئەم پیاوە بەدەم ڕێگاوە گوڵی چینەوە ، شارەزایەکی باش بوە لە ئەدەبیات و شیعری کلاسیک و زمانەوانیدا ، کە دەتوانین بڵێین نەوشیروان مستەفا ڕێچکەیەکی فکری گشتگیرە و دەکرێت لە دوای خۆی ببێتە قۆناغێک بۆ نەتەوەیەک لە قۆناغێکی مۆدێلی سوڵتانی و گروپی مافیای بزنسەوە بۆ دامەزارەوەی بون بەشداری هاوڵاتی لە پرۆسە گشتیەکاندا ، کاک نەوشیروان هێندە بە گرنگی زانیوە کە تاک وەک کەسێکی هوشیار بەشداری هەبێت لە پرۆسەی حوکمڕانیدا بەردەوام کاری لەسەر دەوڵەمەندکردنی پاشخانی ڕۆشنبیری تاک و کۆمەڵگا کردوە ، کە ئەم ڕۆشنبیریە دەبێتە هۆکارێک بۆ کۆمەڵگایەکی زیندو ، هەر بۆیە پاش مردنیشی وەسیەت دەکات ئارامگاکەی ببێتە کتێبخانەیەک تا بتوانرێت بەردەوامی بدات بەو خەونەی و ببێتە سەنتەرێک بۆ ڕۆشنبیرکردنی هاوڵاتی .